

Dr. Hikmet Kıvılcımlı

Eyüp Sultan Konuşması

köXüz

Yayımları

Eyüp Sultan Konuşması

Dr. Hikmet Kıvılcımlı

köXüz

Dijital Yayınlar **İndir - Oku - Okut - Çoğalt - Dağıt**

Bu kitap ilk defa: 2011 Yılında Sosyal İnsan Yayınları tarafından yayınlanmıştır.

Bu kitap KöXüz sitesinin dijital yayınıdır.

Kar amacı olmadan, okumak ve okutmak için, indirmek, dijital olarak basmak ve dağıtmak serbesttir.

Alıntılarda kaynak gösterilmesi dilenir.

köXüz

Yayınları

EYÜP SULTAN KONUŞMASI

MAHKEMECE VERİLEN SURETTİR

(Vatan Partisinin 15.10.1957 Salı günü saat:13.00 - 17.00 arasında Eyüp Meydanı'nda takip ettiği açık hava toplantısında Dr. Hikmet Kıvılcımlı'nın diktafonla tespit edilen konuşmasıdır.)

Muhterem Vatandaşlarım! Sevgili İşçi kardeşlerim!

Bugün, Müslüman İstanbulumuzun, İstanbul'dan önce Müslüman olan Eyüp bölgesinde Vatan Partisi'nin sesini duyurmaya geldik.

Sevgili vatandaşlarım!... Vatan Partisi İŞ ve İŞÇİ partisi dir... Bunu söylerken, elimde olmayarak Müslümanlığın büyük bir hizmetini hatırladım. O büyük söz der ki: *"Kıyamete kadar yaşayacakmış gibi çalış, yarın ölecekmiş gibi ibadet et"*. Vatandaşlar!... İbadet: HAK önünde konuşmak, halk önünde hakkı teslim etmek manasına gelir... Bugün, Vatan Partisi'nin kendini HAK ve ÇALIŞMAK gibi iki prensip üzerine kurduğunu açıkça ortaya koymak lüzumunu duyuyorum.

İslamın büyük prensibi, hepimizin bildiği gibi: *"Leyse lil insane illâ mâ seâ"* der. (Yani: İnsan için, çalışmaktan, emekten başka her şey yalandır) der. İşte, o büyük hakikat, Aradan binlerce yıl geçtikten sonra bugün, dünyanın en ileri memleketlerinde dahi, tek büyük İÇTİMA-İ HAKİKAT [SOSYAL GERÇEK], insanlığın bulabildiği en büyük hakikat olarak tanınmıştır. Bugün insanlığın yarattığı değer, EMEK üzerine kurulur. Avrupa'nın en büyük iktisat alimleri, İngiltere'nin klasik iktisatçısı denilen Adam Smith'ler, Ricardo'lar, binlerce senelik insan ilminin neticelerini toplarken, o hakikati bulabilmişlerdir. *"Leyse lil insane illâ mâ seâ!"* hakikatini, *"Değer, insanın emeğinden doğar"* şeklinde ifade etmişler-

dir... İşte Vatan Partisi'nin prensibi de, her şeyin temelinin, memleket siyasetinin de üzerinde kurulması icabeden temelini EMEK olması lazım geldiğini ifade eder.

Türkiye'de emeği, insanın çalışmasını kim temsil ediyor? Şehirlerde işçi kardeşlerimiz, esnaf kardeşlerimiz.. Köylerde alinteriyle çalışan küçük, fakir köylülerimiz! Vatan Partisi Türkiye'de -bütün öteki partilerden farklı olarak, bu çalışkan zümrelerin hakkını arayan, hakkını aramak için kurulmuş tek teşkilattır.

Şimdiye kadar maalesef büyük hakikatler daima küçük insanlardan uzak kalmıştır. Uzak bırakılmıştır. Yine vatandaşlarımız iyi bilir ki, Muhammed: "*Ben hâtemel enbiyâyım*". (Yani: "Ben peygamberlerin sonuncusuyum") demiştir. O büyük sözün manası üzerinde vatandaşlarımızı bir an düşünmeye davet ederim...

Vatandaşlarımız!.. O zamana kadar insanlar arasında bütün düzeni kuran kanunlar ve kaideler "gökten iner"di. Hazreti Muhammed: "*Ben sonuncu peygamberim!*" demekle, bizlere şu büyük hakikati anlatmış oluyordu: ARTIK KANUNLARINIZI KENDİNİZ YAPACAKSINIZ! demek istemiştir... Ve onun için insanların büyük toplantı yerleri, Camiler meydana gelmişti. Bütün İslamların camii. Adı üstünde CAMİ!..

Cami: Hepinizin bildiği gibi, TOPLAYICI demektir, vatandaşlarımız. Ve Müslümanların tatil günü de vaktiyle "CUMA" günü idi, vatandaşlarımız.

Bu ne demektir? Bir an düşünelim: CUMA, toplanma günü demektir. Nerede toplanıyoruz? Toplayıcı olan Cami'de. Niçin toplanıyoruz, vatandaşlarımız? Hak için, değil mi? İşte o büyük ve necip dava, bugün dünyada insanlığın araya araya henüz bulabildiği, henüz güçlkle çalışabildiği Demokrasi dediğimiz gavurca lakırdınının ta kendisidir.

Mübarek Ezanı Muhammed'i dolayısıyla buradaki HAK davamızın konuşulması bir an için durdurulmuştu. Sözümüzüze, -müsaadenizle- yeniden başlıyoruz.

Sevgili vatandaşlarım!..

Ne zaman mübarek bir caminin, mübarek bir mescidin önünde bulunsam, daima, Hülefâyi Raşidiyn zamanındaki vatandaşların siyasi hayatları gözüm önüne geliverir. Bilirsiniz, o zamanlar, camiler Müslümanların siyasi toplantı yerleri idi. Yani her Cuma, Halife bizzat caminin içerisine gelir, karşıındaki vatandaşlara bütün memleketin Umur ve Hususu [İşler ve Konular] hakkında hesap verirdi. Gene çok iyi bilirsiniz ki, devlet başkanı olan Halife, bizzat halk tarafından biat [kabul ve onay] suretiyle reis olur, yani seçimle iktidara gelirdi. Bizzat Halifeler seçilmiş devlet başkanı idiler. Bu seçilmiş başkanlar, her hafta, bütün Müslümanları önüne toplayarak, camide onlara memleket işleri hakkında hesap verirdiler.

O ibret verici hadiselerin bugün bize ne kadar büyük dersler vermesi lazım geldiğini düşünerek, bir hadiseyi hatırlatmaktan kendimi alamayacağım. Ordular, hudutlarda zafer zafer üstüne kazandılar; fakat ele geçen ganimetleri Müslümanlar arasında kardeşçe paylaşılmak üzere gönderdiler, idi. O zaman başkente, baş şehre gönderilen kumaşlar, gene vatandaşlar arasında herkese aynı büyüklükte parçalar verilmek suretiyle paylaşılırdı, taksim edilirdi. Vatandaşlar, o parça kumaşlardan kendilerine elbise dikerek camiye Cumhurbaşkanı olan Halifeyi, Ömer'i dinlemeye gittikleri zaman... Halife söze başlar başlamaz, Müslümanın biri ayağa kalktı. "Ya Ömer" dedi, "Sen bir hırsızın, senin söyleyeceğini Müslümanlar dinlemez" dedi.

Düşünün vatandaşlarım: Demokrasinin o zamanki manzarasını düşünün. Lalettayn [sıradan], adsız bir vatandaş, lütfen kalkıyor, devlet başkanına, hiçbir izah yapmaksızın: "Sen bir hırsızın!" diyor. Bunun üzerine devlet başkanı Ömer ne yapıyor? Ne yapsa beğenirsiniz? Yani, ondan sonra çeker kılıcını, uçururdu söyleyenin kellesini, değil mi? Hayır. Hazreti Ömer: "Bu sözün sebebi var mı, ben neden hırsızım? Bilmiyorum. İzah et. Eğer hırsızsam hakikaten, sözümü keseyim." dedi. Soğukkanlılığa, tahammüle, tenkit

[eleştir] karşısındaki insanca tepkiye bakalım. Bundan, bugün için bugünkü devletle vatandaş arasındaki münasebetler için büyük neticeler çıkarmaya çalışalım.

O zaman, bu adsız vatandaş; cemaat ortasında kalkıp kendi üstünü gösterdi. *"İşte bak" dedi, "hepimize dağıtılan kumaştan ben de üzerime elbise yaptım. Ancak küçük bir sako, küçük bir ceket çıktı bana... Halbuki sen, Ey Ömer! Boyunca kocaman bir cübbe giymişsin. Bu cübbeyi yapmakla, sen, o kumaştan bütün vatandaşlara düşen paydan iki hisse aldın. Demek, çaldın.. Demek hırsızın! Öyle ise, ben senin hilafetini tanımıyorum, sen sus!"* dedi. Bunun üzerine Hazreti Ömer ne yaptı? Hiç kızmadan, tehdit etmeden, sükunetle oğluna: *"Ya Abdullah! Kalk cevap ver"* dedi. Oğlu kalktı dedi ki: *"Vatandaşlar, görüyorsunuz"* dedi, *"Benim üzerimde sizinki gibi kısa bir ceket de yok. Ben hissemi babama verdim. Babam da bir cübbe yaptı."* Bunun üzerine Ömer:

"- Ne dersin?"

Diye sordu o vatandaşa. Ve vatandaş cevabında:

"- Peki" dedi. "Anladım, hırsız değilmişsin, Ömer. Otur şimdi, söyle, dinleyeceğim" dedi.

Vatandaşlar!.. İnsanlık tarihinde, bizim yakından tanıdığımız halkçı idare üç dört günde icat edilmiş bir şey değildir. Bizim, en müstebit [baskıcı] sultanların zulüm yaptığı Doğu memleketlerimizde dahi, öyle büyük geleneği olan bir demokrasi 1400 yıl evvel kurulmuştur. Biz hâlâ bugün, o kadar kuvvetli demokrasinin vücudunu hayranlıkla:

"- Acaba var mıymış? Nasılmış? Ah! Ben de öğrenebilsem..." diye arıyoruz. Hepimizin, şu mübarek Tanrı evinde, beş vakitte dualarla andığımız hayat, özlediğimiz şey: O büyük insan demokrasisi değil mi?

Lakin ondan sonra ne oldu vatandaşlarım? Daha Muaviye denilen zat Suriye valisi iken, o büyük demokrat Hülefâyi Raşidiyn'in memleketteki izlerini silmeye çalıştı. Muaviye kimdi, bilir misiniz? Muaviye, Kureys'in para ile Müslüman

olmuş büyük bezirganlarından Ebü Süfyan'ın oğlu idi. İşte, bizim Şark memleketlerimizde vatandaşla devlet arasında ilk zehiri koyanlar.. Bu, 1400 sene evvel para ile Müslüman olmuş bulunanlara "Müellifetül-kulûb"(*) mü diyeceksiniz?.. O Müellifetül-kulûb, hatta, Kur'an-ı Kerim'in bile içinde, tahsisat alma haklarını kazanmışlardı... İşte bu adamlar, memlekette kendi bezirgan kârlarını, kendi bezirgan ruhlu çocuklarını ilerletmek için, vatandaşlara karşı suikast hazırlarken, ilk işleri o demokrat devlet başkanlarını, Hülafayı Raşidiyn'i ortadan kaldırmak olmuştur. Ve derebeylik ondan sonra başladı.

1400 sene, mütemadiyen derebeylerin ardarda gelişi ile, insanlar adeta hak aramaktan korkar hale geldiler ve siyaset demekten korkar hale geldiler. Bugün vatanımızdaki fakir fukaranın "siyaset" in sözünden korkmalarının baş sebebi, o büyük geleneği silmiş olan Şark derebeyliğidir. (Osmanlıca'da siyaset sözünün lugat karşılığı bile "adam asmak" anlamına geliyordu!). Bugün, Osmanlı İmparatorluğundan, maalesef bize hâlâ o kötü terbiye: Siyasetten kaçmak, hakkını aramamak gerektiği gibi kötü adetler hâlâ intikal etmiş bulunuyor. Ve biz hâlâ memleketin idaresini yalnız birkaç büyük bezirganın yapabileceğini zannediyoruz.

Halbuki, büyük bezirganların yaptıkları nedir? İşte bugünkü PAHALILIK'tır, vatandaşlarım.

Bir parti çıkarırlar: "Demokrat Parti" derler. Bu Demokrat Parti:

"- *Halk idaresini; halk hürriyetini ortaya koyacağım*" der.

Fakat en büyük vaadettiği şey malum. Halka:

"- *Sana ucuzluk getireceğim*" der, vatandaşlarım. Bir de bakarsınız, 7 yıl sonra ne olmuştur? İşler tepesi taklak gel-

↪ Hz. Muhammed zamanında, yeni müslüman olup, kalpleri İslam'a ısındırılmak ya da müslüman olmadıkları halde, zararları bertaraf edilmek amacıyla devlet gelirlerinden kendilerine mal ve değerli eşya verilen nüfuzlu kimseler.

miştir. O zamana kadar görülmedik bir pahalılık başlamıştır. Ondan sonra da Sayın Menderes.. Bakın, geçen gün gazete-ye verdiği beyanatta, bakın ne diyor:

"- Göstersinler bir çare... Çare yoktur, pahalılığın çaresi yoktur!" buyuruyor:

Vatandaşlarım, ben size, herhangi bir hastalık karşısın-
da kaldık mı, nasıl hareket ettiğimizi hatırlatacağım. Evve-
la hastalığın mikrobu nedir, hastalığın sebebi nedir? Onu
buluruz. Değil mi, vatandaşlarım? Sonra, o sebebe karşı
ilaç ararız, ilaç buluruz. Bizim memleketimizdeki pahalılığın
sebebi nedir acaba?

Eğer bugünkü iktidara bakarsak, memlekette her yer
güllük gülistanlık.. Pahalılık denilen şey de yoktur. Öyle mi
vatandaşlarım?

Evet, pahalılık bazı kimseler için yoktur. Günde 2 bin lira
kazanan bir insan için, fasulye 1 lira da olsa, 4 lira da olsa,
hiç farketmez. O kimse belki de sadece pirzola yiyecektir...
Onun için pahalılığın manası mı olur?.. Ama günde 4 lira üc-
ret alan bir işçi vatandaş için fasulyenin 1 liradan 4 liraya çık-
ması, çoluk çocuğunun o gün ekmezsiz kalması demektir.

Rakamlara istinad ediliyor [dayanılıyor]. Geçen gün Sa-
yın Celal Bayar hazretleri diyor ki: "Milli gelirimiz, biz (yani
Demokratlar) iktidara gelmezden önce 400 lira idi (Senede
480 veya 380 imiş. Ben size rakamları basitleştirerek 400
veriyorum). Biz iktidara geldik, bugün, ilmi şekilde her va-
tandaş başına düşen para 800 lirayı geçmiştir" diyor. Ve
bununla, bu rakamla ispat etmek istiyor ki, vatandaşların
kazancı Demokrat Parti sayesinde iki misli olmuş, artmıştır.
Doğru mu acaba, vatandaşlarım?

Rakamlar doğru. Ama bu rakamların arkasındaki hakikat
nedir? Vatandaşın kazancı hakikatte fazla artmış mıdır?

Artmıştır ama artan şey sadece kağıt paradır.

Hepimiz pek iyi biliyoruz: Kağıt paranın kendine has bir
kıymeti yoktur. Kağıt para bir kıymetin ifadesidir. Ve mec-
buri olduğu için, onu elden ele geçirmeye mecbur oldu-

ğumuz için, tedavülü mecburi olan bir nesne olduğu için, kıymetli gibi görünür bize. Hakikatte o kağıt para, mecburi elden ele geçecek diye bir devlet zoru olmasa, onu sokağa atsanız kimse dönüp bakmaz bile, pis bir kağıttır. Üzerine mikrop bulaşmıştır. Hatta ele alınır kağıt değildir. Kullanılmış kağıt parçasını kim eğilir de yerden alır? Ne çare ki, mecburiyet hepimizi bu kağıdı almaya sevkeder. Sahici paranın kıymeti, onun üzerine harcanmış emekle ölçülür. İnsan emeği ne kadarsa paranın üstünde, o kadar değeri yüksek olur. Nitekim altın böyle, üzerine fazla insan emeği harcanmış büyük değerde bir nesnedir. Ve kıymetli para altındır, vatandaşlarım.

Halbuki, Celal Bayar'ın, işte söylediği para, kağıt paradır. Zati kıymeti bulunmayan, ancak Merkez Bankası'ndaki kasalara karşılığı altın olarak konulmuş bulunan kağıt paradır. Şayet, Merkez Bankası'ndaki altınlar başka bir yere harcanırsa, bizim elimizdeki kağıt para, mütemadiyen kıymetten düşer. Ve başımıza gelen de bu olmuştur.

Hepiniz az çok bilirsiniz. Vatandaşı cahil yerine koymak doğru değildir. Fakat, idarecilerimiz daima o yolu tutturuyorlar.

"- *Nasıl olsa vatandaş bilmez, anlamaz. Söyleyelim*" derler.

Fakat, burada anlaşılmayacak bir şey yok. Reşat altını 1914 yılında bir altın bir banknot, bir kağıt lira idi. Bugün, bir Reşat altını 126-136 liradır. İşte, kağıt para ile altın paranın farkını göz önüne getirin. O zaman vatandaşlarımızın kazancı artmış mı, yoksa düşmüş mü, oradan anlarız.

Demokrat Parti iktidara geldiği sene, altın: Bir Reşat altını 34 lira idi. Şimdi 134 lira oldu. Demek elimizdeki kağıt paranın karşılığı, kıymeti 4 misli düştü. O halde biz, bir işçi vatandaş, herhangi bir köylü vatandaş, senede milli gelirden üzerimize düşen parayı hesaplayalım: Bu 400 lira idi ise, bugün onun (4 kere 4 on altı liradan) 1600 lira etmesi lazımdır: Halbuki Celal Bayar hazretleri, -kendileri rakam veriyorlar-, diyorlar ki "800 küsur oldu". Demek, o zamana nazaran, vatandaşın milli gelirden aldığı pay 2 misli artmış-

tır, ama elindeki para 4 misli düşmüştür. O halde, Demokrat Parti iktidara gelirken elimize geçen kazancımız, bugün yarı yarıya düşmüştür. Ve işte bizim sıkıntımız da bundan ileri gelmektedir, vatandaşlarım.

Bu para oyunu, memleketin en büyük politika oyunudur. Eğer, vatandaşımız bu oyunları hesaba katarak siyasete el koymazsa, yani bu oyundan zarar gören vatandaşlarımız, artık bu oyuna son vermek için, siyasette söz ve tesir sahibi olmazsa, bu gidişin sonu gelmez, vatandaşlarım. Onun için, işçi kardeşlerimizden, köylü kardeşlerimizden, gelen teşebbüsle, bugün bir Vatan Partisi kurmuş bulunuyoruz. Çalışan vatandaşlarımızdan hiç biri, elindeki paranın her sene yarı yarıya düşmesine taraftar değildir. Çünkü, evindeki çocuğunun rızkı da yarı yarıya düşecektir.

Bu gökten inme bir afet değildir. Pahalılık, paranın düşmesi yine bizim meselemizdir. Ama, sizin, bizim değil, çalışan, alinteri ile ekmeğini çıkaran fakir fukaranın eseri değildir. Maalesef, memleket idaresini elinde tutan ve bezirganca pahalılık ve vurgunculuk oyunları ile uğraşan bir zümre vardır. Bunlara bezirgan derler. Onların işine gelir pahalılık. Çünkü, paranın kıymeti düştü mü, geçen sene bir kilo fasulye aldığımız bir lira, bu sene yarım kilo fasulye alınca, işçinin ücreti de yarı yarıya düşmüş demektir. Halbuki, işçiyi kullanan işveren, bu sene aynı ücreti verdi mi, geçen yıla nazaran yarım ücret veriyor demektir.

Köylü buğdayını, peynirini, yağını, mahsulünü satıyor. Para yarı yarıya düştü mü, geçen sene iki liraya sattığı malı, bu yıl bir liraya satmış demektir. İşte yandı yarı kıymeti! Amma, köylünün malını ondan alıp da ticaret yolu ile kazanca giden bezirgan, malın fiyatına istediği zammı yapmak suretiyle, onu istediği kadar pahalıya satabilir. Ve işte bugün gördüğümüz manzara da budur.

Yani, gerek paramızın kıymetinin düşmesi, gerek hayat pahasının ateş pahası olması tesadüf değildir. Yani talihsizliğimiz değildir, günahımız da değildir. İlahi bir... demeye-

lim, azap da değildir. Bizim Tanrıya karşı günahımız nedir ki, Tanrı bize öyle bir azabı ilahi göndersin? Bu doğrudan doğruya siyasetin eseridir. Bu siyaseti durdurmak için, vatandaşların, kendilerinde vardır dediğimiz haklarını, (yani siyasi meselelerle uğraşmak, oyunu bildiğine değil, namuslu bildiğine vermek suretiyle) siyasi kudretini kullanmaları lazımdır.

İşte bugün (ve daha 28 gün önümüzde), 25 milyon nüfuslu Türk milletinin düşünmesi, taşınması icabeden mesele budur. İşte bu ağır, bu müthiş mesele içindir ki, iyi niyetli vatandaşlarımızı belki işinden gücünden ederek burada toplamak lüzumunu duyuyoruz. Burada, ayak üstünde sizi yormaya teşebbüs etmemizin sebebi: Artık, vatandaşlarım bu hak sizindir deniyor. Eskiden padişah emrederdi; halk onun fermanına boynumuz kıldan ince derdi. Bugün diyorlar ki: *"Sen, bana oyunu verdin. Kendi oyunla, senin emrinle iktidara geçtim. Eh, ne yapalım, pahalılık oldu ise, kabahati yine sensin. Getirmeseydin bizi iktidara!"* Adeta bu duruma getiriyorlar milleti. Pahalılığı yapan sizmişsiniz vatandaşlar! Sizin aklınızdan geçiyor mu böyle bir şey? Hiçbir vatandaş elindeki parasının yarı yarıya düşmesini ister mi? Hiç bir vatandaş, 100 kuruşa aldığı mal illa 200 kuruş olsun diye çabalar mı? Amma, neticede öyle bir mekanizma kurulmuş ki, öyle bir siyasi, iktisadi Ali-Cengiz oyunu dönüyor ki... en sonunda gene biz kabahatli çıkıyoruz, vatandaş kabahatli çıkıyor. *"Oy verdin, ben de yaptım"* diyor.

Onun için, Allah rızası için vatandaşlarım! Seçim çocuk oyuncağı değil. Buradaki toplantımız bir seyir ve eğlence de değil. Hepimizin alinyazısı meselesi, evimizdeki çoluk çocuğumuzun rızkı meselesidir. Seçime gireceğiz. Vatandaş seçimde kimi seçecek? Bütün, Vatan Partisi haricindeki partilerin, gerek iktidar, gerek muhalefet... hepsinin aday listelerini gördünüz mü? Kimler var orada dikkat ettiniz mi? Ben söyleyeyim: Bir hayli eski bakan; eski mebus.. Yani, bu memleketin, hiç olmazsa 30 seneden beri bu memleketin

altınını, 10 liradan (bir altını on liradan) 136 liraya kadar düşürmüş yahut çıkartmış; yani elimizdeki parayı on misli değil, yüz misli düşürmüş insanlar... Sürüyorlar ve oyunuzu yine bunlara verin diyorlar. Yahu, yetmez mi bu adamlardan bu milletin çektiği?

Yine o aday listelerine dikkat buyrun. Falan vekaletin, filan müdürü umumisi [genel müdürü] yahut falan yıldızlı general yahut amiral bey efendi hazretleri! İyi kardeşim. Gerçi, belki bu iyi insan, umumi bir ihtimal ile şahsen namuslu bir insan, öteki generaller vs. olabilir. İhtimal ki kendi mesleklerinde iyi bir iş yapmışlardır. Amma, (hoş, demin arkadaşımızın dediği gibi, iş asiyab'ı devleti [devlet değirmenini] döndürmektir ya, onu bir har [eşek] da döndürür demiş şair ya, neyse, o devlet değirmenini bu yıldızlı ve rütbeli zatlar idare etmişler... Amma nasıl idare etmişler?

Bunların içinde bu memleketi 33 sene istibdat [baskı] altında tutmuş Abdülhamit devrinden kalma büyük memurlar da var. Onları bırakalım. Bunların içinde, öteki partilerin aday diye önümüze sürdükleri kimseler içinde, bu muhterem zevat içinde, Abdülhamit saltanatı kadar bu memlekette hüküm sürmüş Tek parti istibdadının kapıkulları da çoktur. Hepsi o devrin mahsulüdür. Yahu, bu adamlar, şahsen ne kadar iyi olurlarsa olsunlar, daima yukarıdan bir şefin emrine itaat etmeyi çok defa kanuna itaat etmekten üstün saymış insanlardır.

Tek parti değil mi? Demokrasi yokmuş o zaman. Şimdi bunu diyorlar... O zaman da Demokratiz diyorduk, ama, şimdi anlaşıldı ki (7-8 seneden beri) o devrin ismi bal gibi istibdatmış. Yani, işte, halkın hissi sorularak; halkın reyini alınarak işler yapılmamış. Ya nasıl yapılmış? İşte böyle: Falan vekaletten bir memur koysun adaylığını, alkışlayalım şak şak! Maaşallah büyük adamdır... ve ver oyunu, girsin Meclise.

Meclise giren kaç kişi? Dört yüz. 201 kişi böyle olacak, dedi mi; kanun çıktı. Ondan sonra, hadi bakalım bu kanuna karşı gel de hakkını ara... Velhasıl asi vaziyete girer adam, vatandaş!

Yani iş zannettiğinizden çok daha ciddi. Ve bu ciddi meseleler, maalesef bugüne kadar gelmiş geçmiş idareler gibi, bugünkü muhalefet ve iktidar partilerinin hepsinde hâlâ böyle. Eski devlet kapıkullarını önümüze bir matahmışlar gibi seriyorlar; o yaldızlı, şöhretli insanları milletin emrinde çalışacak milletvekilleri yapın, diyorlar.

Bu haksızlıktır, vatandaşlar! Milletvekili nedir, vatandaşlarım? Milletvekili: Milletin seçtiği mümessildir. Yani benim, senin vekilin demek. Benim, senin vekilimiz ne demektir vatandaşlar? 100 liralık bir alacak davamız olsa, bir vekil seçmek için 80 kapiya başvururuz. Acep şu avukat namuslu mu, öteki dava vekili daha mı iyi işten anlar diye uğraşırız. 25 milyon nüfusumuzun 4 sene başına istediği kanunları yağdıracak olan 400 kişiyi seçmek için daha az mı düşüneceğiz? Kimdir bu adamlar diye sormayacak mıyız? Bazılarını karşımızda çekip sigaya, onlardan hesap istemeyecek miyiz? Onları tanımayacak mıyız?

İstanbul: Bir buçuk milyon nüfus! Bu bir buçuk milyonluk nüfusa 39 milletvekilini toptan seçeceksiniz diyorlar. Ne ayıp? Ayın 27'sinde hep sandık başına gideceksiniz. Seç bakalım 39 kişiyi! Bu 39 kişi içinde kaç tanesini tanıyorsunuz, vatandaşlar? Tanımak için elimizde ne var ki? Karşımıza gelmiş, bir şey mi anlatmıştır. Evinize uğrayıp, tencerenizde ne kaynıyor diye mi bakmıştır. Pazardaki fiyatların yükselişi önünde size bir yol mu göstermiştir? Hayır. Sadece falan vekaletin, filan memuru! Falan general! Filan amiral!..

Yahu, bunlar memur.. Bunlar yukarıdan, amirden emir almaya alışmış insanlar. Bunlar aşağıdan, halktan, millettten emir almayı bilmiyorlar. Öyle öğrenmemişler, kabahatleri yok. Bunlar, 30 senedir, hâlâ bugün dahi siyasetten yasak edilmişlerdir.

Ne demek istediğimi izah edeyim. Memur siyaset ile uğraşmaz, diye bir kanun var vatandaşlarım. Peki, bu muhterem zevat 30 sene kendini çekmiş ve münevver olması-

na rağmen, "Yasak koymuşlar, siyasetle uğraşmayacağım!" demiş. 30 sene sonra tekaüt [emekli] oluyor.. Çıkıyor bir parti karşısına: "*Gel beyefendi, sen siyasetin üstadı ol.. Ve milletin hakkını sen arayacaksın!*" diyor. Yahu, bu olur iş midir? Bu, bir anda, 30 sene siyasete tövbe etmiş, yani memleketin, milletin hakkını aramayı aklından geçirmemiş bu vatandaş, ne kadar muhterem, büyük bir memur olursa olsun, bir saniyede, hangi mucizeli değnekle, hangi mucize ile diyelim, birdenbire vatandaşın her haline yüreği sızlayan, vatandaşın her derdi ile dertlenen vekiliniz olacakmış? Buna karşı elimizde ne garantimiz var?

39 milletvekili seçeceğiz. 39 kişinin bir tanesini içinizde tanıyanınız var mı? Allah rızası için soruyorum. Varsa bana söylesin, yüzünü gördüm desinler.. Biriniz birinin yüzünü gördüm, desin de, üzerinde konuşalım. Bu seçilecek 39 mebus adayı, hangi partiden olursalar olsunlar, onlardan hiç birisi ile dertleştiniz mi? Var mı içinizde, vatandaşlar? Çünkü burada 500 kişi var.. 40-50 kişi olsun, içinizden birisinin rastlaması lazım. Hani? Yok mu?.. Olmasına da imkan yoktur. Ama gittiniz mi seçim yerine, listeye oyu attınız mı... O, diyecek ki: "*Ben sizin vekilinizim!*" 4 sene sana istediği kanununu çıkaracaktır. Ve sen gık diyemeyeceksin.

Aman, Allah için vatandaşlar, yapmayalım bu ciddiyetsizliği. Vekil sizin namınıza hareket ediyor. Benim vekilimi ben seçmezsem, inceden inceye arayıp da onun bana hakikaten candan sadık vekil olacak vekil olduğunu kestirmezsem, ona nasıl şerefimi, namusumu, hayatımı teslim ederim?

Yarın o vekilim: "*Harp!*" der, beni harp cephesine gönderir. Orada ölürüm! Demek hayatıma kadar isteniyor. Yarın, o vekil bir kanun çıkarır ve piyasa fiyatları, yallah eder, minare boyu çıkar. Ben evde işsiz aç kalırım, çoluk çocuğum hasta kalır. Bütün bunlar millet meselesi değil mi?

Binaenaleyh, bu kadar ciddi davada, niçin vatandaşlar, biz ilgilenmeyelim? Niçin fakir fukara kendi içinden kendi güvendiği adamı seçmesin? Bütün mesele budur, vatan-

daşlarım! Seçim bundan ibarettir. Yoksa, birtakım meşhur, tanınmış, yıldızlı beyefendileri çıkarıp, o zamana kadar almadıkları iki üç misli maaşla milletvekili yapmak Politika değildir vatandaşlarım. Ve bunu yaparsak, kendi kendimize günah işlemiş oluruz vatandaşlarım.

O zaman ne oluyor? Falan dairede memur iken 500 lira alıyorsa, mebus oldu mu, 2000 liraya 3000 liraya kondu mu, aman maaşıma bir şey gelmesin, neme lazım, falan... Herşeye peki demek zorunda kalıyor. O da insan ya... O da, zavallı bir insan, hatta...

Binaenaleyh, Vatan Partisi bu gibi mahzurları düşünerek, bir kere asker ailesine bağlanan maaş ne ise, mebusa da o maaş verilsin, diyor. Bunu bir jest olsun diye yapmıyoruz. Bu memleketin başındaki afeti silmenin birinci basamağı bu olmalıdır.

Bir mebus milletvekilliği gibi bir şeref için oraya gitmiş olmalıdır, kazanç için değil. Ama, yol da gidecekmiş.. Evet. Ona yol harçlığı değil de, ona yollarda bedava gitmesi için, milletin ayağına varıp onun derdini dinlemesi için lazım gelen her türlü vasıtaya binme imkanlarını verelim. Fakat onun maaşı bir vatandaşın geçiminden fazla oldu mu, o maaşın kulu oluverir.

Çünkü o, senelerce bu memlekette kapıkulluğuna, yani 300-500 lira maaş almak pahasına siyasetle uğraşmak gibi, bir Aydına yakışan tek insanlık şerefini feda etmiştir. "*Uğraşmayacağım siyasetle, ben memurum, kellemi aldım rafa koydum*" diyebilmiştir. Böyle bir insanı: "Sen git milleti düşün!" diye gönderirsek, o insandan her türlü kusur beklenabilir. Ve zaten başımıza gelen de budur.

Vatandaşlar!.. Bütün öteki partiler, için bu tarafını milletten gizlemek suretiyle, adeta, oldu da bitti ile, vardı geldi Konya altı saat, seçimi yaptırıp oraya 400 tane kendi adamlarını göndermek istiyorlar. Vatan Partisi de diyor ki: Bu memleketin içinde yüz kişiden 99 kişisi fakir fukaradır: Köylüdür, işçidir, aydıdır, Küçük memurdur... Bunların hepsinin rızkı oradan çıkacak kanunlarla tayin ediliyor.

Ben size her yerde tekrarladığım bir misali tekrar edeceğim. Nasıl oluyor da bu memlekette idaresizlik yüzünden, hatta o yolda idare ve sevk yüzünden, bugünkü hayat pahalılığı birdenbire ateş pahasına çıkmıştır? Bunun sebeplerini araştırıp, üç gündür İstanbul'un dört bucağında bu misali veriyorum. Ve sayın basın, kendisine "Hür Basın" adını veren bizim gazeteler, tek kelime bile bahsetmemiştir. "Vatan Partisi'nin toplantısı çok sönük geçti" demiştir. Elektriğimizi söndürmüş...

Bu basın, esasen işin bir tarafı da, bugünkü gibi kendisine hür sıfatını bedavadan takmış olan basınımızdır. Vatandaşlar!... Dünyanın her tarafında gazete çıkar. Ben her memleketin gazetelerini okurum, naçizane... Hiç birinde bu bizim memleket gazeteleri gibi kendisine: "Biz hür gazeteyiz!" diyen görmedim. Sadece gazetedirler. Bizimkiler: "Hür gazete!" dir: "Hür Basın!..."

Fakat, millete yarar tek bir hakikati ortaya koymama hususunda hepsi müttefiktirler. Milletle alakalarını kesmiş olmak hürriyetsiz, o bakımdan hürdürler. Hürriyetle alakaları yok.

Bu neye benzer, bilir misiniz? Ben bir şeye daha dikkat ettim vatandaşlarım. Bu memlekette 40-45 banka, 40-50 ticaret şirketi, 40-45 sanayi şirketi vardır. Bunların isimlerini dikkatle tahkik etmişimdir ve bir şeye hayretle şahit olmuşumdur. Dikkat ettim, herhangi bir firmanın başında "Türk bilmem ne ihracat firması", "Türk bilmem ne" şirketi diye... Türk kelimesi kondu mu, kurcalamışımıdır İdare Meclisini. Belki içlerinde Türk de var, amma geri kalan hepsi Levanten çıkmıştır. Yani Mişan, Kostaki... Ama, Firmasının başı, kocaman antet.. Gidin görün, Beyoğlu'nda gezin görün... Her tarafta, başta kocaman "Türk!" Çünkü "Türk" değil, vatandaşım.

Al bunu bizim basına çevirin. Alnının ortasına basmış "Hür basın" Neden ? Çünkü şüphesi var kendisinden, şüphesi var vicdanından, şüphesi var hürriyetinden... Hür değil.

Ama ona hür olmasın diye bir mecburiyet mi dayatılmış? Milletin menfaatini ortaya koymasın diye bir kanuni baskı

mı var ona? Yalan vatandaşlarım. O sadece kendi menfaatini güden bir müessese olarak, gazeteci yalnız sırça saray kurup sefa sürmeyi düşündüğü için, millet namına yaldızlı lafları savurmak suretiyle, milletin fakir fukarasını düşünmeyen partileri, yalnız o partileri, davul zurna çalmak suretiyle, millete matahmışlar gibi göstermek suretiyle, kendi geçimini, kendi zevkini, kendi cennetini kurmakla meşguldür.

Onun için, dergiler, gazeteler, dünyanın her yerindeki basın nasıl yaşar, bunu bilir misiniz vatandaşlarım. Biz işin içindeyiz biliriz. Basın yani gazete, 10 kuruşa altı sayfa kağıdını bile bulamaz. Gidip bakkaldan alın, 10 kuruşa, kocaman tabakalardan üç tane kağıt alabiliyor musunuz? Yağma yok alamazsınız. Yalnız kağıdını; ya bunun baskısı nerde, işçisi nerde, mürekkebi nerde?

Nerden çıkıyor bu para? Nasıl batmıyor bu gazeteler? Saştan değil, vatandaşlarım. Senin ve benim verdiğimiz 10 kuruş ve 5 kuruşlar gazeteyi yaşatmıyor. Ya ne yaşıyor? Para yaşıyor, ilanlar yaşıyor. Hangi ilanlar? Bezirganların gazetelerdeki, her sayfası on bin lira veya yirmi bin lira tutan, reklamlarını vermeleri yaşıyor. İşte bizim o hür dediğimiz matbuat o ilanların kuludur.

İlan şirketi kimin elindedir, bilir misiniz? Gazetelere ilanları, reklamları dağıtan şirket kimdir? Hoffer isminde bir şirkettir Babiali de. Hoffer isminden anlıyorsunuz. Evet; belki nüfus tezkeresinde Türk tebası yazıyor. Hoffer isminde Türk işittik mi? Hayır. Bu adamın elindedir, bu şirketin elindedir. Bütün neşriyat ve gazetelerin alacakları ilanların şirketi odur. Binaenaleyh, gazetelerimizin can damarı onun elindedir.

Gazetelerimiz bunun için hür değildir, vatandaşlarım. Milletin gazetesi değildir. Bunu herkese ilan etmek lazımdır. Onun içindir ki, bu gazeteler, yalnız bezirganların işine gelen öteki partilerin meddahlığı ile geçinirler.

Vatan Partisi 3-4 gündür seçimlere katıldı ve her yerde söylediği hakikatleri burada da tekrar ediyor. Söylediklerimizden bir tekini okudunuz mu gazetede? Yok, yazmıyor.

Bir gazete: "*Vatan Partisi toplantısı sönük geçti. Elektriğini söndürdüler Vatan Partisi'nin, onun için çok sönük geçti!*" dedi mi? Elektriklerimizin söndürüldüğünü dahi yazmadı.

Bizim "Hür basın"ımızın iç yüzü budur. Onun için Türk basını, maalesef, milletin efkar'ı umumiyesinin mümessili olamamıştır; ve bu gidişle olamaz da..

Vatan Partisi buna karşı çare bulmuştur. Vatandaş topluluklarının kuracakları teşkilatlar bu memlekette gazete çikarmalıdır. O zaman her topluluğun fikri, kendi gazetesinde, hakikati gizlemeksizin, olduğu gibi yazılabilir; ve o zaman gazete kendi efkar-ı umumiyesinin mümessili olur.

Bu şimdikiler beş tane büyük bezirganın, gazete bezirganının neşriyatıdır. Beş, büyük gazete bezirganı, hiç bir zaman fakir fukaranın menfaatıyla ilgili değildir. Fakir fukaranın partisi olan Vatan Partisi'nin adını bile duyurmamak için dört seneden beri uğraşıyorlar. Dört seneden beri, Vatan Partisi ancak bugün; Seçim Kanunu'nun bahşedebildiği üç beş gün içinde, nasılsa siz değerli, sevgili vatandaşlarımızla karşı karşıya gelip kendi fikrini sizlere açmak imkanını bulabilmiştir. (Alkışlar)

Yani düşünüyorum. Görüyoruz ki, biz oyumuzu verirken, o hür olmayan gazetelerin bize her gün matahtır diye temcıt pilavı gibi sürdüğü birtakım adamları meşhur sayıp, onların bize vekil olacağını zannedip, aldanıp oyumuzu veriyoruz.

Bütün her şeyimizi, her ocağımızı ayrı ayrı baskı altında tutan pahalılıktan bahsederken: Basın meselesine temas ettim. Belki söz biraz dağıldı. Fakat; seçimin, memlekette söz hürriyetinin, fikir serbestisinin manasını anlatmak için, orasını da tekrar etmek lazımdır.

Şimdi, bu hür basının hiç bir zaman birinci derecedeki mesele gibi koymadığı şu pahalılık meselesine dönelim. Evet, belki o da, pahalılandı, şöyle oldu, böyle oldu diyor. Maksat, en başta Demokrat Parti'den ayrı Cumhuriyetçi Millet Partisi'ni, yahut Cumhuriyetçi Halk Partisi'ni bu sefer kazandırmak. Yani, 4 sene geldi, bindi üzerine DP'ni yürüttü.

Şimdi DP eskidi. Binaenaleyh, yerine, gene eski tas eski hamam: Bu eski rütbelu, yıldızlı beyleri yeniden getirelim. Bir 8 sene de onlar sürsün. Gazetelerin demesi bu...

Nasıl oldu da, DP'nin iktidara geldiği 7 sene içinde eşya fiyatları 4 misli çıktı; paramız 4 misli düştü? Bunu onlara sormayın. Buna, buğday meselesi diye, daima tekrar ettiğim bir mesele çok güzel cevap verir. Onun için aynı meseleyi tekrar ediyorum.

DP henüz piyasaya çıkmıştı. Sayın Adnan Menderes de onun meclisteki sözcüsü idi. CHP'nin idaresi iktidarda iken, sayın Menderes Millet Meclisinde bir buğday meselesi etrafında ateş püskürdü. Mesele şu idi: Tüccarlar Ofis'ten 18 kuruş 18 santime buğdayın kilosunu almışlar. Ecnebiye 15 kuruşa satmışlar. Zarar mı etmişler? Hayır. Kar etmişler; ve bundan büyük kavga çıkmış ve ta Millet Meclisine kadar gitmiş. Bu mesele ile ilgili olarak Adnan Menderes şöyle, söylemiştir:

"Bu hububatın 400'den fazla talibi bulunduğu halde, 25 kişinin eline geçirilmesi sebebinin..." (Şerit değiştirildiğinden zabtedilemedi)...

Şimdi, 200 bin ton buğday İspanya'ya satılmıştır. Bu buğday yine bezirganlar tarafından Ofis'ten tonu 96 liradan alınmış, kefereye 90 liraya satılmış... 96'ya alıyor, yanlış değil, 90'a satmış.. Zarar mı etmiş bu bezirganlar? Hayır. Bakın ne oluyor.

Daima tekrar ediyorum: Bir küçük tüccar kazara 10 kuruşa aldığı malı 8 kuruşa satıp ta iflas ediverse, hiçbirimiz yazık oldu bile demeyiz. (İki kelime anlaşılamadı). Hele devlet baba, umurunda bile değil, bakmaz bile. Yahut alacağı varsa, gider dükkana, tasını tarağını toplar, onu da haciz yolu ile satmaya gider.

Ama, bu küçük insanlar için böyle. Vaktaki [bu durumda], büyük kodaman bezirgan zarar etti. Derhal devlet babanın şefkat damarları kabarıverir. Aman sen zarar etme.. Ne olacak? 900 bin dolar zarar ettin. Binaeneleyh ben sana... *"İki buçuk milyon lira zarar ettin. Ben sana 4 milyon 700*

bin dolar: Açıktan, hariçten istediğin malı sokmak imtiyazını veriyorum" dedi.

Bu ne biçim iştir, vatandaşlarım? Bunu da yine ben söyleyeyim. Vaktiyle gazetelerde nasılsa çıkmış. Bunu size... Bir fıkra okuyayım. 20.10.1953 günlü gazete aynen şunu yazıyor: Gazetede bir tüccar şikayette bulunmak suretiyle şunu söylüyor:

"Hükümet bizim sattığımız fındık bedeli doları 280 kuruştan alıyor: bu 3 firmaya (Dikkat ettiniz mi? 25 firmayı az gören DP, şimdi 3 firmaya vermiş!...) Bu 3 firmaya ise aynı satıştan elde edecekleri doları 10 liraya satmak müsaadesini tanıyor."

Yani ne oluyor, vatandaşlarım? Tüccar, tüccar!... Ve 3 tüccar kim, biliyor musunuz? .Maalesef Türklükle alakası olmayan, tamamen ecnebi, memleket haricindeki 3 büyük firma. Okuyayım isimlerini: birisi Dreyfüs, birisi Kontinental, birisi Bunger... Onların Türkiye'deki acenteleri, "Türk" ismini alan bizim memleketimizdeki adamları, ajanları da gene 3 kişi: Dümeks, Birtaş, Genle ihracat... Bu 3 şirkete: 13 milyon liraya 4 milyon 700 bin dolar imtiyaz veriliyor. Bunlar 280 kuruştan alıyor doları ve 10 liraya satınca, ne oluyor? 47 milyon liraya satmış oluyor... İş yapmıyor: Devlet hazinesinden, milletin kasasından ucuz alıyor 280'e alıyor; beri tarafta başka bir tüccara 10 liraya satıyor. Oturduğu yerde: 13 milyonu çıkarın 47 milyondan: 34 milyon safi kâr ediveriyor. Oturduğu yerde, 3 bezirgan, hiç alınları terlemeden, yüzleri kızarmadan, bir kalem oynatmasıyla 34 milyon lira kâr ediyorlar. Tabii zarar etmiş sayılan tüccar!

İş bu kadarla da kalmıyor, vatandaşlarım. Bu satılan her bir dolarla, öteki tüccar için hariçten mal alacak, içeri sokacak. Devlet izin verdi ya... Sok ne istersen!... Şimdi o tüccarlar hangi malı sokacak memlekete? Gayet tabiidir ki memleketin hayati ihtiyaçlarını düşünmeyecek. Bize yarar mal olsun diye bakmayacak. Hangisi çok kâr getirir, onu arayacak. Yani, şoför lastik istiyor, yedek parça yok, makine

yok, ilaç yok, ve ilh... Bunları sokmayacak. Bunlar biraz göz önünde, fazla vurguna müsait değil. Sokacağı, lüks eşya, kadın ziyneti, parfümleri, ipek çorap ve ilh.. Çünkü onlarda yüzde 500 kâr edecek. Bunları satarken, 10 liraya aldığı doları 15 liraya sokmuş olacak. Tabii kendi kârını koyacak, mümessillik hakkı binecek, ayrıca gümrük binecek, ve ilh..

Netice itibarıyla ne oluyor vatandaşlarımız? Bizim milletimizin bir dolar için, bir dolarlık mal sattığı zaman eline 280 kuruş geçiyor; buna mukabil bir dolarlık mal alırken 10 lira, 15 lira, 20 lira ödüyoruz. Bütün vaziyet budur: Bizim paramız, yani, 4-5 misli düşüyor.

Demek ki paramız neden düşüyormuş, Vatandaşlarımız? Allah'ın gazabından değil, bizim memleketimizdeki idarecilerimizin, bizim siyasi partilerimizin, milletin, fakir fukaranın menfaatini düşünmemelerinden! Allah hepimize akıl, fikir vermiş ve bundan 1400 sene evvel, demin bahsettiğim gibi: *"Birsafta toplanın, memleketin bütün davalarının baştan aşağı gözden geçirin. Cuma günleri kendi davalarınızı devlet adamlarından hesap sormak suretiyle halletmeniz günüdür"* demiş. Biz bunları yapmıyoruz. Onlar da işte bu şekilde hareket ediyorlar.

Demek ki kusur, suç doğrudan doğruya ne milletin ne başka bir aksi tesadüfün, ne tarihin. Bile bile, hesap ede ede milletin menfaatini hiçe sayanların eseridir.

Vatandaşlarımız, siyaset burada bitiyor ve burada başlıyor. İşte seçim meselesinin altında böyle korkunç meseleler ya-tıyor. Oraya göndereceğiniz insanlar, gene bu sözde hür basının size tanıtıp da, bir adam zannedip seçtiğiniz insanlar olursa: Korkmayın, yine aldandınız, yine 4 sene yandınız. Açık söyleyeyim: Kendi içinizden kendisine itimat ettiğiniz namusuna, vicdanına, bilgisine ve kabiliyetine inandığınız insanları seçip yollamazsanız, akibet yine budur. Gene onlar içlerinden bezirganları seçerler. Gene onlar bir hükümet seçerler, gene o hükümet 3 bezirgan zarar etmesin diye verir tahsisatı... Her gün duyduğumuz nedir, vatandaşlar? Boyu-

na tahsisat kavgası. Bu tahsisatın içyüzü budur. Bu kadar basit bir mesele önlenemez mi? Sayın Menderes cenapları geçen gün beyanatta bulunuyor. İnebolu'da "*Göstersizler bize!*" diyor en sonunda. Yahu, bu ne demektir? Bir memleketin siyasetinde, bu kadar milleti yakıp yıkan, kırıp geçiren bir hastalığa karşı çare yok mudur? Demek, bundan sonra da bildiğimizi okuyacağız.

O halde, Allah rızası için vatandaşlarım, çoluk çocuğumuz, hayatımız buraya bağlı. Bu meselede çok ciddi olalım. Size yalnız Vatan Partisi bu hakikatleri söylüyor. Ve bu hakikatleri de ne pahasına söylediklerini de görüyorsunuz. Bize oyunuzu verin demek istemiyoruz. Fakat bu işlere bir çare bulmanın yolunu düşünerek vekillerinizi seçin. Ve Vatan Partisi onun içindir ki vekil, milletvekili seçimindedir. Başka fikirler öne sürüyor.

Milletvekili nedir? Benim ve senin vekilidir. Nasıl avukatı bir işine vekil edersen, onu da... Çünkü bütün millet biz oraya gidemiyoruz. İçimizden bazılarını seçip oraya yolluyoruz. O halde o benim emrimde, benim nezaretimde, benim menfaatime iş yapması icabeden vekildir. Bu vekil... Bir avukata verdim vekalet, baktım ki benim dükkanımı satıyor, ona: "*Dur! Ne yapıyorsun?*" demeyecek miyim? Avukatı da derhal azledeceğim, değil mi?

Halbuki milletvekilini 4 sene azledemiyoruz, azledemiyoruz vatandaşlar. Yani, Vatan Partisi şu teklifi yapıyor: Milletvekillerini dahi biz, millet, icabında, baktık ki bizim menfaatlerimizi gütmüyor, baktık ki vekaletlerimizi iyice kullanamıyor yahut beceriksizdir: "*Gel efendi buraya!*" diyebilmeliyiz. Medeni milletlerde bunun yolu bulunmuştur.

Halbuki ne oluyor? 4 senede bir defa seçtik mi, verdik mi oyu, yandı! 4 sene istediği kanunu çıkarır. Seçim için, 4 senede 45 gün söz hakkı. Yahut 20 güne indirilir. Öyle oldu ya.. partilerin halkla teması için Seçim Kanunu bıraka bira-

ka, 4 senede 45 gün konuşabilirsiniz vatandaşlar, demişler. İktidar partisi, çabuk, seçime giriyoruz diye, 20 gün sonra yapılacak seçimi ilan ediverdi. Yani ne oldu? 45 gün yok ki elimizde, 20 gün kaldı. 20 gün ancak temas edeceğiz.

Onu da: Bugün var, yarın yok... Hâlâ Seçim Kurulları Vatan Partisi'ne (18 kazası var İstanbul'un) İstanbul'un 18 kazasının dokuzundan fazlasının nerelerde toplanacak olduğunu bildirmedir. Vazifesi bunu yapmakken, bunu yapmadı. Vatandaşlar; sizinle ancak 3-5 günlük temas imkânına mazhar etti. 3-5 gün içinde ben size ne anlatabilirim? Nasılsa bugün bir fırsat geçti elimize, size 3-5 kelime ile bazı şeyler anlatıyoruz.

O halde, böyle mühim bir meseleye bu kadar zaman verildiğine göre, o meşhur basının lanse ediyorum dediği, yani ortaya sürüp de bize kabul ettirdiği meşhur adamlara oy verin. Yarın bu adamlar gider de, yine bildiklerini okurlarsa: Hayat pahalılığı ateş pahasına çıkarsa, buna çare bulunur mu?

Yabancı memleketlerde buna çare bulunmuştur. Bu yollardan birisi referandumdur. Referandum şudur: Vatandaşlar, bir kanun çıktı, beğenmedik. Derhal aranızdan 3 veya 5 bin kişi imzalarız. Bir referandum kağıdı yollarız Meclise. Madem ki bu kanun bizim işimize gelmiyor, istemiyoruz, deriz. Medeni memleketlerde demokrasi budur, referandum budur.

Biz bunu yapmazsak, istediği kanunları 4 sene çıkarır. Milletvekili dediğimiz zat da, nihayet vekildir. Vekil, asilden daha baskın çıkmamalıdır. Asil biziz, biz beğenmediğimiz kanunu da geri çevirebilmeliyiz. Vekil nasıl bir kanun yaparsa, biz de tıpkı onun gibi, kanun imzalamak suretiyle, referandum yolu ile kanun yapmalıyız. İşte Vatan Partisi'nin koyduğu mebusluk bu kadar basittir, sayın vatandaşlarım.

Kıyametler kopuyor: Hakim teminatı, yok bilmem ne muhtariyeti [özerkliği] ve ilh... Bunlar boş laf vatandaşlar. Bak hakimi nasıl temin ediyor: Yukarıda bir "Yüksek Ha-

kimler Şurası" kuracakmış. Bak, bak, bak.. Yani, kendi seçtiği 3-5 adamı hakimlerin başına koyacak: CHP bunu teklif ediyor. Böyle hakim muhtariyeti olmaz, vatandaşlarım.

Hakim nedir? Hakim, millet namına icrayı kaza eden insandır. Madem ki benim namıma hareket ediyor: O halde hakim de benim vekilimdir. Nasıl milletvekili vekilimse, hakim de öylece vekilimdir. Anayasa böyle koyuyor, böyle diyor. Doğrusu da budur. O halde ben nasıl milletvekilliğine vekalet veriyorsam, hakimi de kendim seçmeliyim. O zaman, bak hakime kimse dokunabilir mi? Gelsin bakan, hakimi atıyorum desin... Bak, o zaman nasıl atabilir!... Hakimi ben seçmişim, ben atabilirim. Beğenmedim mi, yenisini yerine koyarım. İşte Vatan Partisi bu kadar basit bir usul öne sürüyor.

Bunu zor mu zannediyorsunuz, vatandaşlarım? Binlerce yıl evvel insanlar yapmış bunu. Bugün yapması gayet basit. Bir hukukçular sendikası kurulur ve hukukçunun giradosu [kalitesi] ne ise orada belli olur. Ağır ceza hakimi mi lazım? Hukukçular içinde kaç kişi bu işi görebilir? Sendika seçer, bize birkaç namzet gösterir. Biz de bakarız, eh, bu işi hepsi görebilir, ama, bunlar içinde falanca hakim belki rüşvete kaçabilir; öbürü de belki beceriksizdir. Şunu seçiyoruz, deriz. O zaman millet bile bile hakimini seçmiş olur. Hakim de, Allahtan başka kimse önünde boyun eğmez.

Ama bugün hakim öyle mi? Hakim muhtariyetinden, hakim teminatından bahsediyorlar. Hani, böyle bir teminat koysalar ya... Yalnız Vatan Partisi bunu koyuyor.

Biz milletvekilini olduğu gibi, mahkemeleri de seçimle yaptığımız gibi, daima emrimizde tuttuğumuz gibi, idare cihazımızı da seçmek taraftarız. Bugün valiler Amerika'da seçiliyor. Neden bizde seçilmesin? Bir vali çıkıyor, şehri altüst ediyor. Ben valiye git diyemiyorum. Vali Allahtan korkmuyor bakandan korktuğu kadar (Alkışlar). Ben valimi seçmeliyim. O zaman vali, benim hakkıma tecavüz edecek bir iş yapabilir mi? O zaman vali, fakir fukaranın ne halde

olduğunu düşünmemelik edebilir mi? O zaman vali, büyük köşkerin önüne asfalt yollar döşeyip, fakir fukaranın mahallelerini çamur içerisinde bırakabilir mi? Yağma mı var? Derhal azlederiz onu. (Alkışlar).

Vatandaşlar, biz fakir bir milletiz. Nedir bu bize pahalı devlet? Sanayii ilerlememiş, sanayii düşük bir millete pahalı devlet ne demek? Nedir bu pahalı devlet, vatandaşlar? Bu memlekette ucuz devleti bu millet görmüştür. Bu millet, en buhranlı, en tehlikeli günlerinde, dünyanın en ucuz devletine binerek, işlerini en mükemmel gördürmüştür.

Vatan Partisi, İkinci Kuvayımilliyeye seferberliği ilanına taraftardır. Hepiniz biliyorsunuz. Birinci Kuvayımilliyeye devrinde, Türk Milletinin özlediği ucuz devletti. Birinci Kuvayımilliyeye devrinde, 72 buçuk kefare bu topraklara saldırdığı zaman, bu milletin Ankara merkezinde 6 vekalette kaç memur vardı bilir misiniz vatandaşlarım? Tam 132 memur. Evet, 132 memurla, 77.5 ecnebi düvele karşı, en büyük İstiklal Harbini yaptı ve zafere kadar ulaştırdı.

Ne oluyor bundan sonraki kalabalık devlet cihazı? 1926 senesinde Fethi Bey kabinesi kurulduğu zaman, 32 bin memurcuk kafi gelmişti. Sonra birtakım kıyametler koptu. İçinizden yaşlı olanlar hatırlar, Mecliste kurşunlar bile patladı. Arkasından İsmet İnönü iktidara geldi. Bir de bakıyoruz, 50 bin kişi oldu memur. 32 binden 50 bine çıkarıldı memur adedi. Kadrolar yükseldi.

Fakat, o 50 bin kişi, ne faziletli ve iktisatlı devirmiş? Biliyorsunuz, daha 944 senesinde bu memlekette 350 bin memur vardı. Bugün sayısını Allah bilir. La yuad ve la yuhsa [sayılamaz, hesaba gelmez], dedikleri eskilerin.

Peki, vatandaşlarım, bu memurlar çoğalmakla acaba kendileri bahtiyar oluyorlar mı? Hayır. Memurlar çoğalmakla bu memleket refah görüyor mu? Tamamen tersine. Bakın izah edeyim.

Hepiniz de biliyorsunuz. Herhangi bir daireye gittiğiniz zaman, uğradığınız müşkülâtı [zorlukları] bilmiyor musu-

nuz? Sebebi nedir? Düşünün. Ben size iki kelime ile izah edeyim: Memur çokluğu!.. Emin olun, baş sebep buradan çıkıyor. Evet, iktidar da gelen vatandaşı, git bugün, yarın gel, örselemeye başlıyor.

Ötede kaşaneler [köşkler] kurulur, sırça saraylarda sefa sürülürken; memur bir kaç yüz lira maaşla akşama kadar o karanlık odada otursun. O da insan ya, dayanamıyor. Masa başında hırsından vatandaşı tersliyor. İş oraya kadar iniyor. Fakat asıl millete olan oluyor. Bir kere muameleler uzuyor, zorlaşıyor. Ondan sonra da...

Maaşlara bakalım. Rakamlar meydanda. Sayın Menderes mütemadiyen, rakam veriyoruz, diyor. Biz de sana rakam verelim sayın Menderes. İşte rakam: Baş Vekalet Umum Müdürlüğünün neşrettiği rakamlar... Kimse uydurmuyor. Milli Mücadele zamanında Türkiye'de devlet memurlarının maaşı bütçemizin % 4'ü idi. Yani bizden toplanan yüz liralık verginin memurlara maaş diye verilen kısmı 4 lira idi. 926 senesinde memurların bütçeden aldığı maaş % 8'e çıktı: İki misli oldu. Yine çok artmamış. İkinci Cihan Harbi başlarken, memurlara verilen maaş % 16'ya çıktı: Bir iki misli daha... Yine azmış, vatandaşlarım. Bir bakıyoruz ki, 1948 senesinde maaşlar bütçenin % 40'ına çıkmış. Milletten toplanan 100 liralık verginin 40 lirası memur beslemeye tahsis edilmiştir.

Arada Demokrat Parti geldi. Bundan 6 ay evvel Bütçe münakaşaları oldu vatandaşlarım. O münakaşaları takibet-tiyseniz, hatırlarsınız. Bir "Personel masrafı" diye laf geçti. Frenkçe bir laf ediyorlar. Personel masrafı dediği: Memurların aldığı maaş! Türkçesini söylesene be Müslüman! Memurların aldığı maaş. Hayır, Personel Masrafı diye sokuşturuyor.

Bu Personel Masrafı: İktidara bakarsanız... Dahiliye vekilli çıktı: % 49 ile 45 arası diyor. Yani; 100 lira alınan verginin 45-49 (50'ye yakın) lirası resmen, iktidarın da kabul ettiği gibi personel masrafı... Fakat muhalefet başka bir hesap yapmış: % 60'tır diyor. Yani, memlekette 100 lira toplanan verginin 60 lirasını memurlara veriyorsun, diyorlar.

Hayır mı görüyor bu memurlar? Onlara da yazık oluyor. Fakat millete de yazık olmuyor mu? Bu pahalı devlet nedir vatandaşlarım? Bu fukara millete, bu lüks devlet yaraşır mı vatandaşlarım?

Hepiniz görüyorsunuz: Sokaklarımızda canavarlar gibi gezen İskaniavabis otobüslerini. Hepiniz biliyorsunuz, değil mi? Dağ gibi nesnelere. Bunları bize satan İsveç'tir. Yani biz daha araba yapamıyoruz: O, İskaniavabisi yapıyor. O memlekette, bizim şu hür basından birisi gitmişti de, nasıl olmuştu da, nasılsa yanlışlıkla şöyle bir fıkra anlatmıştı. Okuyan vatandaşlarım da belki okumuşlardır. Ben size hatırlatayım. Diyor ki: İsveç'in başvekili tramvayda ölmüş! İbret alın, vatandaşlarım. Bizden on kere zengin olan bir memleketin Başvekili, makamına tramvayla gidiyormuş da, hem ölecek hale gelen Başvekil yine tramvayla gidiyormuş da, tramvayda ölmüş, vatandaşlarım. Aynı adam, o İsveç'in Harbiye Nazırının, muazzam ordularını güden adamın, her sabah evinden bisiklete binerek Harbiye Nezaretine gittiğini yazıyor. Karısı da çalışıyor. Evde tek hizmetçisi de yok. Dikkat buyurun, vatandaşlarım. Bizden on kerre zengin Harbiye Nazırının evinde tek hizmetçisi yok. Karısı öğretmenlik yapıyor; akşam gelip yemeğini de pişiriyor; haftada çamaşırını da yıkıyor; ev hizmetini de görüyor.

Bize böyle devlet lazım, böyle hükümet lazım, vatandaşlarım! Biz hepimiz kan kusan bir milletiz, on para kazanmak için. Ne oluyor? Nerede ise mahalle bekçisinin altına kadillak verecekler. (Alkışlar). Bu para bizim kesemizden çıkıyor ve bu para bizim çoluk çocuğumuzun rızından çıkıyor.

İşte görüyoruz, çocuklarımız meydanda. Hepsinin boynu çöp gibi kalmış; hepsinin ayağında ayakkabı yok; kimisi yalınayak, kimi nalınla, kimisi yırtık lastikle geziyor. Böyle memlekette kadillak ne demektir? Vali kız gibi kadillaka binip tornistan ediyor. İsveç Başvekili gibi, bu da resmen İsveç Başvekili gibi tramvaya binsin. İstanbullu yağma mı var? Ondan sonra Taşlıtarla'ya giden vatandaşlar üstüste

hınca hınç gaz tenekesinden arabaya binsinler. Üstüste gidibilene aşkolsun. Yahu, ne oluyor? O kadillaklara verilen para ile bu milletin seyrü seferine [seyahatine] yarar iki üç tane daha geniş otomobil, kamyon ve ilh. Otobüs, alınmaz mı? Doğru mu bu vatandaşlar?

Diğer partili arkadaşlarım. Bize ağır sanayi lazım, dediler vatandaşlarım. Ağır sanayi, yani memleketimiz, demin de arzettiğim, 77.5 milletin panayırı halindedir. Gidin Beyoğlu'na, yerli malı yok. Bütün ne varsa, donumuzun yamasını dikmek için iğne bile Avrupa'dan geliyor. Bu ne faciadır, kardeşlerim? Bu millet bundan beş yüz sene evvel dünyada görülmemiş topları kullanmış. Bütün surları yıkmış. Şu dünyanın payitahtını zaptetmiş. Teknik kuvvetle, o zamanın hiçbir memleketinde görülmeyen topu yapmakla zaptetmiştir. Ne olduk da, bugün kara arabamızı da yapamıyoruz? Neden bizim otomobillerimiz kendi fabrikalarımızdan çıkmasın? Bir otomobili memlekete yüz bin liraya sokup da ateş pahası yapalım? Vatandaşın rızkını mahvedelim? Zorlamak iyi midir?

Birtakım yağlı, yavan kendine iktisatçı süsü veren dolandırıcılar: Türkiye'de ağır sanayi olmaz, Türkiye'nin pazarı küçüktür, diyorlar. Utanmıyorlar, arlanmıyorlar.

25 milyon nüfus ne kadar küçük? Şu İsrail, o çölün içinde şu Yahudi memleketi... Şu da, Osmanlı Devletinin dün küçücük bir çöl vilayeti idi. Bugün bize kamyon yapıp da satıyor. Biz 25 milyon nüfus daha bir kamyon yapamıyoruz. Bir milyon nüfuslu İsrail: Penisilin bile yapıyor, en lüzumlu ilacını da yapıyor, radyosunu da yapıyor, her şeyini de yapıyor, otomobilini de yapıyor. Biz 77,5 millete verelim paramızı, canımızı, ırzımızı, ruhumuzu. Gelsin bozuk düzen arabalar, 77,5 çeşit makinalar... Kırılınsın. Ondandır paramparça. Bu yedek parça ki, tamir edilsin de, ondan bir rızık çıkarasın.

Bizim de bir motor fabrikamız; onun yanında bir traktör, bir otomobil fabrikası olmaz mıydı? Milyonlarca altınımız gitti. Bunların 30 milyon, 40 milyona birisi çıkabilir. 30-40

milyon nedir ki, bugünkü para ile? Yüzlerce milyonumuz havaya gidiyor da, şu memleketin cancağızına fayda edecek işler yapılmıyor.

Yaptın şeker fabrikası. Yapmaz olaydın, diyeceğim geliyor. Evet; yapılınsın şeker fabrikası amma, bu memleketin köylüsü asırlarca tatlısını kendi pekmezinden yemedi mi, vatandaşlar? Bu memlekette ilk şeker fabrikası kurulduğu zaman, reklam olsun diye, Halk partisi köylülere şeker getirmişti. Yani şeker satılınsın diye! Şeker lazım diyelim, her zaman, amma birinci ihtiyacımız değildir. Biz pekmezimizle de idare ederdik. Ne oldu üzümlerimiz? Bağlarımızı verelim inhisara [Tekel İdaresine], çıksın alabildiğine tonlarca rakı, yağsın milletin başına ispiroto, zehirlesin halkımızı. Sonra şeker fabrikası kursun. Alkışlayalım!... Bu mu? Bu memlekette şeker fabrikasından evvel, makina yapan fabrika lazım, vatandaşlarım. Ondan sonra, bir makina yapmaya başladık mı, iki sene içinde şeker fabrikasını da kurarız, çimento fabrikasını da kurarız, yollarımızı da kurarız, her şeyimizi yaparız. Hem harice on paramız gitmez. Ve o kurulan fabrikalarda benim vatandaşım, benim milletim, benim işçim ekmek bulur.

Bugün ne oluyor? Yabancı memleketin işçileri şunları yapıp geçiniyorlar. Biz buna harç vererek, oradan mal getiriyoruz. O da ne demektir? Onu ödemek için ecnebi bizim kağıt paramıza metelik vermiyor. Ecnebi altın istiyor, vatandaşlarım. Zaten bütün mesele bundan çıkıyor: Senin kağıt para yalnız sana geçer. Yeter altını ödedi mi; bugünkü hale gelir paramız işte. Ondan sonra da düşer de düşer.

Bunun çaresi yok mu? Gayet açık var. Ama memlekette iktisat dediğimiz geçim işlerinin bütün zemberekleri, maalesef, Vatan Partisi'nin her zaman söylediği gibi, bezirganların elindedir. Bezirgan nedir? Buna tüccar diyorlar. Tüccar değil vatandaşlarım. Tüccar kendi memleketinin fabrikasından çıkan malı ecnebiye satmak için uğraşan adamdır. (Alkışlar) Bizim tüccar dediklerimiz, ecnebi mallarının binbir

çeşidini Türkiye'ye sokup, Türk'ün kanını kurutan insandır. Demin arzettiğim gibi, oturduğu yerde bir işçinin bin sene de kazanamayacağı milyonları, bir haftada, bir kalemde, oradan oraya aktarmakla cebine atan insanlardır.

Buna karşı nasıl tedbir bulunmaz? Kaç kişidir bunlar? Bu memlekette gene Başvekalet istatikleri gayet açık sayıyor. Yalnız İşçi sigortalarına yazılı olan işçilerimiz 500 küsur bini geçmiştir. İşçi Sigortalarına yazılı işçilerimiz, diyorum. Ya yazılmayanlar? Ya işçiden sayılmayan fakir fukara? Buna mukabil işveren kaç kişidir biliyor musunuz vatandaşlarım? Resmen 16 bin kişidir. Bunun da 4-5 bini devlettir. Devlet işveren gibi görünüyor. O halde, 10-11 bin kişi, bu memleketin bütün kazancını, milyonların hayatı pahasına kendi kasasına indirirse, fukaralık kalkar mı?

Fakat iş yalnız fukaralıkla bitse, gene bir derece razıyım. Daha feci tarafı: Bu bezirganlar bu memlekette yerli sanayi kurulmasına da düşmandırlar. Neden düşman? Çünkü bütün bezirganlar (gidip Ticaret Odası'na okuyun, listelere bakın, dosyalara bakın...) hepsi falan filan kefere memleketin buradaki acentesidir. Bütün ecnebi malların Türkiye'deki mümessilleri bezirganlar, o ecnebi malının kârını yapmak için, Türkiye'de ona benzer malın yapılmamasını isterler. Menfaatleri budur. Bu böyle bir lanet zümredir ki, memleketimize de, maalesef sanayiimize dahi kasteder.

İşte bu zarurete karşı biz... Bunlar da, mamafih, insan olarak böyle görmüşler, böyle gidiyorlar. Belki onlara bizler, siyasetiyle, dürüstlüğü ile, bu kabil işleri bırakın; sermayenizi bu memlekete, vatandaşlara iş, ekmek temin edecek fabrikalara yatırın... diye söylersek, o zaman onlar da daha hayırlı iş görürler belki. Fakat bugünkü şartlar içinde, iş onların elinde kaldıkça, şu meşhur davulu dövülen bezirgan Partiler memleketin kaderine hakim oldukça, bu işin sonu gelmez. Bu bezirganlar bu memlekette sanayiye de

yer vermezler. Sadece iki üç fabrika kurarlar. Bu kurdukları da, yalnız, gene bir keferenin, bir Amerikalı Tornburg isminde akıl hocalarının onlara tavsiye ettiği sanayi olur. Yani, o adam: Siz Türkler hafif sanayi kurun, der... Şeker fabrikası, çimento fabrikası, tamirhane... Ben size makina yollayacağım, siz bunları tamir edecek yer açın... Bunu söylüyor ve biz de onu yapıyoruz.

Bu felakettir vatandaşlarım. Bu memleket kendi makinasını kendi yapmazsa, demin bir kardeşimizin söylediği gibi, daima ecnebiye haraçgüzar [haraç veren] oluruz, daima işsizlik bu memlekette en büyük afet olur.

Neden yüzlerimiz daima solgun? İşsizlikten. Neden her şey ateş pahası? Gene işsizlikten vatandaşlarım. Bu meseleler o kadar at ve deve, müşkül meseleler değil. Eğer bizim fakir fukara halkımız, şu önümde gördüğüm, beni dinlemek zahmetine katılan sevgili vatandaşlarım oylarını kendi menfaatleri için hakkı ile kullanabilseler, oraya kendi içlerinden kasketli çarıklıları gönderebilseler, emin olun ki çarçabuk düzelir. Bu kadar basit. Karışık iş değil.

Söylediğim gibi 4 milyar bütçe!... O 4 milyar bütçenin % 60'ını verin memurlar yesin. Peki, bu memurlar yiyor da rahat mı ediyorlar? Onlar da etmiyor, çünkü hayat boyuna pahalılaşıyor. O halde memurumuza da iş çıkacak fabrika kurarsak iyi olur. O memur masa başında otura otura... Gidin kendisine sorun. Kimisinin midesi bozuktur, kimisi romatizma olmuştur, kimisi baş ağrısından kurtulamaz. Böyledir vatandaşlarım. Masa başında oturmak zannettiğimiz kadar sıhhat verici bir şey değildir. İnsanı kahreder. Yani, memur vatandaşımız da hayatla temasa geçmiş olursa, sanayimiz kurulursa, o da yaratıcı insan olur. Hem memleketin geçimi yükselir, hem o vatandaşlara o sahada iş bulunur. Daha dolgun para bulurlar. Hem de memleketimiz bu açlıktan ve yoksuzluktan kurtulur.

İşte Vatan Partisi bütün bunlara kendi programında gayet açık, vazih [açıkça], bir çoban kardeşimizin dahi anlayacağı kadar besbelli hal çarelerini teklif etmiştir.

Vatandaşlarım!.. Dertlerimiz o kadar çok ki, bunları, sabaha kadar devam etmekle bitiremeyiz. Fakat, vakit bitmiş. Onun için daha fazla başınızı ağrıtmayacağım.

Tekrar rica edeceğim: Oylarınızı verirken, Allah rızası için kendiniz gibi insanlara verin. Vermeyin kapıkullarına.

Sözümü bitirirken: Her kahrına seve seve katlandığımız güzel vatanımız ve büyük milletimiz yaşasın! Her kavra katlanan işçi, köylü, fakir fukara vatandaşlarımız yaşasın! Ve fakir fukara partisi olan Vatan Partimiz yaşasın! (Her cümleden sonra alkışlar)